Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/
BM-II.059.3.21.2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie nr 34-816 Pana Senatora Wadima Tyszkiewicza, w sprawie sytuacji w pieczy zastępczej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Celem podjęcia szybkich działań sanujących w zakresie pieczy zastępczej, w resorcie rodziny w czerwcu 2024 r. odbyło się spotkanie z wojewodami, wicewojewodami i przedstawicielami służb wojewódzkich, na którym polecono zorganizowanie w każdym województwie Zespołów Reagowania Kryzysowego w obszarze pieczy zastępczej. Ich zadaniem jest analiza, we współpracy z powiatami, sytuacji w pieczy zastępczej na terenie każdej jednostki samorządu terytorialnego oraz określenie planów działania dotyczących niewykonanych postanowień sądowych w przedmiocie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Prace zespołów są przez resort rodziny monitorowane.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na bieżąco kieruje do władz samorządowych pisma informujące o liczbie brakujących miejsc w pieczy zastępczej. Każde zgłoszenie w sprawie braku wykonania postanowienia sądowego w zakresie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wpływające do resortu jest analizowane. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej występuje do służb wojewody (będących podmiotem kontrolnym) o badanie poszczególnych spraw.

W resorcie rodziny trwają zaawansowane prace legislacyjne mające na celu wzmocnienie pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej – dzięki poprawie warunków funkcjonowania rodzin zastępczych - jak i instytucjonalnej - poprzez wprowadzenie nowych form pracy z wychowankami, w szczególności osobami usamodzielnianymi, tak by zachęcać ich do decyzji o samodzielności. Istotnym elementem planowanych zmian ma być wzmocnienie pracy z rodziną na poziomie gminy, tak aby skutecznie przeciwdziałać wzrastającym napływom do pieczy zastępczej dzieci z rodzin biologicznych.

Należy przy tym zaznaczyć, że kluczową rolę w rozładowaniu kryzysu w pieczy zastępczej odgrywają samorządy. Gminne poprzez pracę z rodziną i profilaktykę, a powiatowe poprzez zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej.

Tylko dzięki bliskiej współpracy pomiędzy samorządami różnych szczebli i sądami możliwa będzie skuteczna pomoc rodzinie i powstrzymanie napływu dzieci z rodzin biologicznych do pieczy zastępczej, a także skuteczne wsparcie reintegracji rodziny w przypadku dzieci, które w pieczy zastępczej już się znajdują.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że w opinii Kierownictwa resortu niezasadna jest zmiana przepisów ograniczających tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz dążenie do tworzenia nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci poniżej 10 r.ż. z poważnymi obciążeniami zdrowotnymi i emocjonalnymi. Preferowanym kierunkiem

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

zmian, znajdującym odzwierciedlenie w dokumentach programowych, a także wyznaczanym przez Unię Europejską, jest deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej poprzez rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

W resorcie rodziny prowadzone są działania mające na celu zwiększenie liczby miejsc w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, a co za tym idzie zwiększenie liczby dzieci i młodzieży przebywających w nieinstytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Również w przypadku dzieci chorych, z niepełnosprawnościami, zaburzeniami czy obciążeniami, właściwe jest pozyskiwanie rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, w których dzieci ze szczególnymi potrzebami mogłyby się wychowywać i zostać objęte odpowiednią opieką. Należy zauważyć, że koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej jest wyższy niż w rodzinnych formach pieczy zastępczej (tj. rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka). Z przekazywanych danych wynika, że niektóre z powiatów, wykazując gotowość do tworzenia placówek instytucjonalnych i wydatkowania kwot znacznie przekraczających koszt umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej – będącej środowiskiem najbardziej zbliżonym do tego, które powinna zapewnić rodzina biologiczna – w dalszym ciągu nie dość aktywnie działają na rzecz pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

1 lipca 2024 r. Ministra Agnieszka Dziemianowicz-Bąk powołała Zespół do Spraw Reformy Systemu Pieczy Zastępczej, funkcjonujący jako organ pomocniczy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zespól cyklicznie zbiera się, by przeanalizować rozważane propozycje zmian. Obecnie trwają pre-konsultacje proponowanych rozwiązań.

Ze względu na trwające prace legislacyjne, których przedmiotem jest m.in. opracowywana ocena skutków projektowanych regulacji, obecnie nie jest możliwe udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące zwiększenia środków finansowych dla powiatów z przeznaczeniem na zadania z zakresu pieczy zastępczej. Informacja na temat ewentualnego przekazania środków finansowych będzie dostępna na dalszym etapie procesu legislacyjnego.

W zakresie pytania dot. zmiany formy zatrudnienia zawodowych rodzin zastępczych informuję, że prowadzone w MRPiPS analizy wskazują, iż ze względu na specyfikę pracy rodziny zastępczej, nie ma możliwości zawierania umów o pracę z osobami pełniącymi funkcję rodziców zastępczych. Z tego względu w przygotowywanej nowelizacji wprowadzono szczególną umowę rodzicielstwa zastępczego. Zawierana byłaby ona nadal jako umowa cywilno-prawna, ale na czas nieoznaczony i wiązałaby się z wyższym wynagrodzeniem oraz dodatkiem stażowym. Zbliżanie warunków zatrudnienia do tych wynikających z umów o pracę jest pozytywnie przyjmowane przez środowisko rodzin zastępczych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/